

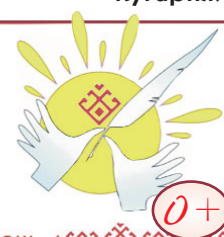

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов /

3-шо (3651) №,
2024 ий 19 январь,
кугарня.

Имде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Икочан ешыште – эре куан

Аввакумовыт еш (Шернур посёлко).

Семёновыт еш (Морко посёлко).

Фото-влакым тал артында гыч налме.

Еш – илышын рудыжӧ, шерге поянлыкше. Ешыште икте-весым умылен, аклен моштымаш, икой дене келшен илымаш эн тун верым айлат. Тиде шонымашым илышышке утларак шындараш манын, Россий Федерацийын Президентше В.В.Путин 2024 ийым Ешын идалыкше семын увертарен. Ты кышкарыште «Я помогаю детям» мер организаций «Все́й семье́й!» россияысе конкурсым эртарат. Тушто йочан еш-влак тагасен кертыт. Тидлан «ВКонтакте» але «Одноклассники» соцкылласе «Все́й семье́й» тӱшкашке ушныман. Кажне арнян у заданий пуалтеш. Тунжӧ – еш дене пырля ыштыман! Тидын нерген фотом войзыман да соцкылласе тӱшкашке #все́й семье́й, #все́й семье́й12 хештегла дене верандыман. Заданийым шуктышо ешлан электрон вкладышым колтат. Тыгак

Яранцевыт еш (Болжский, Упшер).

тӱрлӧ пӧлек-влакым сенен налаш йон уло. Апрельыште сенгыше-влакым палемдат. Нунылан еш дене Россий мучко путешествийыш каяш путӱвкым кучыктат. Кон-

курсаш Марий Эл Республик гыч еш-шамыч кумылын ушнат. Икмынар ешым фотошто ужда.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

«Роза ветров» йоча да самырык-влакын республикысе рүдериш тунемше-шамычлан «Край родной, навек любимый» туриадым эртарен. Тудо эртыше ий мучко шуйнен. Республикын шым районжо гыч 370 тунемше ушнен. Йоча-влак вуйла-

Сенгымаш

тышышт дене Марий кундемна мучко 48 походыш миенят. Ты проект ўдыр-рвезе-шамычым спортлан, туризмлан шүмандыме, шочмо кундемнам шымлыме, тудын нерген шуырак пален налме шонымаш дене илышыш шындалатеш. Волжск олан,

Курыкмарий да Кужэнер район-шамычын командышт икымше верым сенен налын. Эн сай лектышым ончыктышо-влакым чап грамот да пөлек дене палемдат.

В.МАМАЕВА.

Снимкыште: Кужэнер районын командыже.

«Мы за Великую

Державу» всероссийский мурсем проект кышкарыште эртарыме «Дорогой жизни названа!» всероссийский конкурсыш дистанционно ушнаш лиш. Тудо Ленинградым блокаде деч утарыме кечылан пөлеклалтеш. Паша-влакым түрлө номинацийыш **27 январь марте** колтыман. Түрыс уверым soyuz-kultura.com сайтыште лудса.

Увер

«Урок цифры»

всероссийский тунемме проект-тын кышкарыштыже «Кибербезопасность будущего» теме дене урок нылымше гана эртаралтеш. Тудо **4 февраль марте** шуйна. **1-11-ше класслаште тунемше-влакым** ушнаш ўжыт.

А вет кеч-могай пашаншке радамже уло.

А.МУРЗАШЕВ.

Шочмо кечет дене, школем!

Йоратыме Арын школна январьыште шочмо кечыжым палемден. Школнан историйжым сайынак пален налаш манын, тоштерышке миенна (снимкыште). Тоштерым вуйлатыше Ю.А.Семёнова тунемме вернан эртыме корныж нерген моткоч онайын да радамын каласкален. Кугезе качамын сүретшым тушто ужинам. Тек умбакыжат школна чаплана, а тунемше-влак тудын лүмжым күшнө кучат.

Гавриил АЛЕКСАНДРОВ.
Морко район.

Фотом школ архив гыч налме.

Российысе увер

Сүретлаш йоратеда? Тугеже «По следам мореходов-первопроходцев» конкурс – тыланда. Түрыс увер – baikal-alaska.ru сайтыште.

«Знатоки истории пожарной охраны» онлайн-квестыш **28 апрель марте** ушныза. Кажне ушнышылан – сертификат. Түрыс уверым vdpо.рф сайтыште ончыза.

1-11-ше класслаште тунемше-влаклан «Новый горизонт» конкурсым увертареныт. Түрлө темылан рефератым возыман да pedakademiy@pedakademy.ru электрон почто дене колтыман.

Марий Элысе увер

Т.Евсеев лүмеш Национальный тоштерыште «Тот самый музей» ончер нерген мультимедиа-гидым ыштеныт. «Artefact» приложений полшымо дене Марий Элыште илыше 36 янлык экспонат нерген пален налаш лиш.

Йошкар-Олаште да рүдола деч 20 километр тораште илыше-влак **99,7 МГц частоташте «Йоча радиом»** сутка мучко колышт кертыт. Школьыш коштдымо нбога-шамычлан келшыше программыла эрдене йонгат, кечывалым – кугурак ийготан икшыве-влаклан, кастене – ача-ава-шамычлан, йўдым – мурсем.

Йошкар-Оласе йоча да самырык-влакын усталык полатышт «**Это чудо – Рождество!**» республикысе йоча усталык конкурсым иктешлен. Чылаже 252 паша пурен. Эн ойыртемалтшыжым ончерыш чумырымо. Кумылан кажне ег **11 февраль марте** аклен кертеш.

Кажне лудшылан тауштена

Газет ден журнал-влаклан 2024 ийын икымше пелийжылан возалтме тургым мучашлалтын. «Ямде лий» йоча газетлан почто, почталъон, редакций гоч подпискым ыштен улыда. Кажне лудшылан, подпискым ыштышылан таум ойлена. Квитанцийым але тудын копийжым редакцийышке ўшан дене колтенда. Ме, редакций пашаен-влак, лотерей модышым эрта-рен, сенгыше-влакым ойыренна.

Арын). **Отвёртко набор** – О.А.Александров (Морко, Овдасола). **Руаш лугымо совла** – Анастасия Данилова (Морко, Октябрьский). **«Рисую по дереву» набор** – Ульяна Егорова (Морко, Арын). **24 тўсан чия** – В.Н.Таныгина (Шернур, Аптулят). **«Пырыс»** светильник – Анелия Михайлова (Морко, Кораксола). **12 тўсан гуашь** – Мирослав Семёнов (Морко, Арын). **Пазл** – С.Н.Кидалашев (Морко, Тат-Кушна). **Квиллинг панно** – Пелагея Александрова (Морко, Арын). **«Алмаз тўр» набор** – Нелли Крылова (Морко, Арын).

Тўн приз – **3D ручка** – Морко районьысо Арын школын тунемшыже Кристина Семёновалан логалын.

Пöлек-влакым 2024 ий 1 апрель марте налын шуктыман. Редакцийын адресше: Йошкар-Ола, Печать пöрт (СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пöрт), 6-шо пачаш.

«Выжигаю по дереву» набор – Артур Алексеев (Морко, Арын), М.Д.Мишкина (Татарстан, Мамадыш,

Кугу Шия). **Фоторамке** – Дмитрий Николаев, Роман Сергеев (Морко, Арын). **Чайгорка** – Инна Алексеева (1-ше номеран Морко йоча-сад), Т.Е.Лапина (Параньга, Кугу Пумарий). **Виса** – Ярослав Ильин (Морко, Арын), Т.Ю.Тойшева (Шернур, Купсола). **Ручка набор** – Н.Васильева (Морко посёлко), Радомир Соловьёв (Морко,

Лотерейын учредительже – «Ший паша» сылнымут фондъм вуйлатыше, серызе В.В.Краснов. Тудлан кугу таум ойлена.

Айдемылан акым пуа калык, Айдемылан чапым конда паша.
С.НИКОЛАЕВ.

Салтаклан серыш

Марий патыр изана-влак Украина мландыште шке порысыштым лўддымын шуктат. Ме, школышто тунемше-шамыч, нунылан серышым возена. Мыйын серыме серышемьын корныжо öрыктарыше лийын. Шую менгым эртымек, серышем мемнан школын выпускникшылан логалын. Тудо сар кайыме верыште «Онар» позывнойым налын. Амалже раш: школна Д.И.Онарын лўмжым нумалеш, верысе ялозанлыкат тыгаяк лўман. У ий деч ончыч марий салтак шочмо кундемыш толын ыле. Школыш унала пурен. Чумыр тунемше-влак ончылно серышемьым мыланем кучыктен. «Мемнан – тыгай йўла. Возышо еным палена гын, тудлан уэш пуыман», – мане. Ме патыр изана-влак дене кугешнена. Сенгымаш дене пöртылмыштым чон йўлен вучена.

Родион НЕБОГАТИКОВ.
У Торъял, Токтарсола.

Шöртнö кидан

Кукнур школыштына тўрлö кружок пашам ышта. Мый «Резьба» кружокыш куанен коштам. Тудым уста кидмастар Валентин Петрович вуйлата. Шöртнö кидше дене ыштыме арвер-влакым конкурслаште, тоштерлаште ужаш лиеш. Валентин Петрович мемнам пу гыч пўчкедаш туныкта. Шукерте огыл мемнан пöртнан номержым ямдылышым. Туныктышына шинчалан руаш, кагаз, шун гыч тўрлö арверым ышташ кумыланда. Ме тудын дене кугешнена.

Ульяна ТАНЫГИНА.

Шернур район.

Шонгыенлан – польш

Изирак класслаште тунемше-влак «Дом без одиночества» проектым илышыш шындалат. Кораксола ялысе шонгыеншамычлан польшым пуат. Телым лумым куат, пöрткöргым эрыктат, кевытыш кочкыш-йўышлан миен толыт. Кенезым

й ы р а н л а ш к е вўдым шават. «Морко мланде» гаызетым шаркалаш полшат. Шукерте огыл София Николаевна ден Александр Викторович Кирилловмыт дене лийыныт (**снимкыште**). Йоча-шамыч изинек шонгыенным пагалаш, икте-весылан полшаш тунемьт. **Дмитрий ЕГОРОВ.** Морко, Шўргыял.

Фотом школ архив гыч налме.

туктым улына

Кинде - илыш вий

«Кинде – тиде илыш. Киндет перкан лийже!» – маныт калыкыште. Моткоч чын ойсавыртыш. Кугу сар жапыште кинде пеш чүдө лийын. Тудын олмеш шүйшө паренгым, кожгичкым, чомашудым, шинчаланшудым поген кочкиныт. Тиде жап эртен. Кызыт гын могай гына киндым огыт пыште! А тудын үстембак толмо корныжо пешак кужу. Садлан ме, йоча-влак, киндым перегышаш, аклышаш улына. Кинде – тиде аван порылыкшо, ачан вүдотызан кидше, илыш вий.

Юля ЯГОДАРОВА.

Советский, Кельмаксола.

Марий сылнымут – чоныштышт

Кужэгер район Шүды-марий школышто тунемше-влак София Петухова ден Яна Афанасьева (снимкыште) түрлө классыште шинчымашым погат гынат, сай йолташ улыт. Коктынат шочмо марий йылмым куанен тунемыт, конкурслашке ушат. Ёдыр-влак почеламутым сылнын лудаш йоратат. «Колумб лудмаш» регион-влак кокласе сылнымут пайремыште нунын дене палыме лийынам. София шке возымо почеламутшым лудын, Яна – В.Крыловын «Пеледыш пайремжым». Коктынат сенгыше-влак радамыш лектыныт. Нуным таңасымашлан школышто марий йылмым да литературым туныктышо М.Н.Савельева кумыланга. Николаевналан таум ойлат.

– Туныктышына «Кажне айдеме шочмо йылмыжым йоратышаш, пагалышаш, тудым куанен тунемшаш. Тунам тукымна виан да поян лиеш» манын ойла. Тиде ушан ойсавыртышым ушыштына кучена, – ойлат София ден Яна. – Шочмо марий йылмын сылнылыкшым почеламут корныла гоч почын ончыктена.

Ёдыр-влак Маргарита

Е.ИВАНОВА.
Авторын фотожо.

Талешкына дене кугешнена

Районыштына усталык шүлышан ёдырамаш Нина Щербакова (снимкыште) ила. Тудо почеламутым, поэмывоза. Произведенийлажым йоча ден кугыен-влак куанен лудыт. Мыят шукерте огыл эртаралтше «Марий йылмын юзо вийже» районысо фестиваль-конкурсышто, тудын сылнымут саскажым сылнын каласкален, кокымшо верым сенен налынам. Поэтессе Кугу

Шүвылак ялеш шочын. Туштак пашам ышта, калыкым түрлө сынан мероприятийла дене куандара. Н.Щербакован мутшылан ятыр муру уло. Нуным С.Строганова, И.Соловьёв, А.Юнусов, Н.Ильина, А.Ирбулдина да молат йонгалтарат. Талешкына дене кугешнена.

Н.Л.ЕГОШИНА.

У Торъял школ.

Ачамлан – паша

Теле толын, йүштө пеш,
Тўныккла гыч шикш лектеш.
Мый окна воктен шинчем,
Лумын толмыжым ончен.
Лум модеш, пёрдеш,

куржеш,
Ныжыл вальсышке ўжеш.
Мые лектым, ошкылам.
Весела пеш чот мылам.
Лумжо шуко, томаша,
Ачамлан – адак паша.

Оля ИВАНОВА.

1-ше номеран Морко школ.

«П» буква дене

Пөтыр

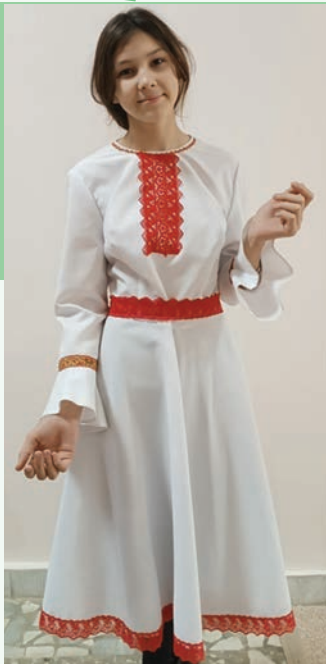
Пашам пытарымекеже,
Пөтыр пум пёртыш пуртыш.
Пурымекше, подкогыльым
пурльо, почешыже пурам
подыльо. «Подкогыльыжо пеш
пушкыдо», – пелештыш.
Паша Пөтырлан пеш пайдале.
Олеся ПЕТРОВА.
Морко, Коркатово.

Артист семынак лудеш

Юлия лўм пеш ныжылгын йонга. Тыгай лўман ўдыр-влак ойырте-малташ да эре ончылно лияш тыршат. Чыным йўратыше, поро кумылан Юлия Канашина (снимкыште) дене кутырымо годым лач тидым шижим. Тудо Параньга район Кугу Пумарий школышто 9-ше классыште тунемеш. Почеламутым марла сълнын лудаш кумылан.

– Мый школан выпускникше Юрий Рязанцевын почеламутшо-влакым лудаш йўратем. «Ава шўм» почеламутшым конкурслаште икмыняр гана каласкаленам. Серызе моткоч сълнын да чонеш логалшын возен. Тыгак Йыван Кырлан возымыжо чонемлан лишыл. Нуно коктынат серызе да артист лийыныт. Почеламутым лудмо деч ончыч шке семынем эре шонем: нуно сценыште кузерак койыт да кажне шомакшыж кузерак каласат ыле? Тунам гына наизусть тунемаш тўналам, – оила ўдыр.

Юлия Рязанцев, Якимов лудмашлаште мастарлыкшым ончыктен да сѣгыше-влак радамыш лектын. Тудым марий йылмым туныктышо Г.И.Антонова ямдыла. Ўдыр тыгак акаже, ончыкылык артист Татьяна Вараксина деч шукылан тунемеш. «Сълнымут дене кылем нигунам ок лушко», – манын ўшандара Юлия.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Авторын фотожо.

Лийже шергакан мландем

Ок кўл мылам тугай кундем,
Эреак шокшо дене темше.
А лийже шергакан мландем,
Йонгалтше кайыкын мурсемже.
Тек лийже поранан мардеж,
Велалтше лумжо лыве гай.
Тек илышнаже пеледеш,
А кумылнаже лийже лай.

Ок кўл мылам тугай кундем,
Пеледыш дене пеледалтше.
Почкалышат – пайдале эм.
Лопшудыжат – пўртўсын ямже.
Шарлалже шопшым ломбо пуш,
Шўм-чоным темыже куан.
Саскан шогалже олмапу –
Тунам ласкалыкым муам.

Н.ИЛЬИНА.

Волжский, Карай.

М и к л а й
Казаков (Ни-
колай Ива-
нович Ка-
заков) 1918
ий 15 ян-
варьыште
Морко ра-
йонысо Кў-
чыкэнгер

ялеш шочын. Кожлаер шымияш школым тунем пытарымеке, 15 ияш рвезе «Ямде лий» газет редакци-йыште пашам ышташ тўналын. 1950 ийыште «Поэзия – любимая подруга» сборникше савыкталтмеке, 1951 ийыште Сталинский премий (варажым – СССР Кугыжаныш премий) дене палемденыт. 1960 ийыште М.Казаков «Марий АССР-ын калык поэтше» почётан лўмым икымше налын.

Филворд

Миклай Казаковын почеламутшо-влакым палыза.

М	Е	З	Х	А	П	Р	О	Л	Д
И	Н	Щ	Ь	В	И	Т	Ь	Б	Ж
Ш	Г	Ш	Ф	Ы	М	С	Ч	Я	Э
А	Ш	Ы	Ж	Ш	Ш	Р	Н	А	М
К	Ы	Ш	Е	А	Ы	У	Ы	В	Л
У	Р	А	У	М	М	Ш	С	А	А
Ц	Ч	Н	Ж	Ы	А	Ч	А	Ш	Н
Й	Ы	К	А	Т	В	У	В	Ы	Й

Даша ХАЛТУРИНАН сўретше.
Советский, Ёрша.

Чеве́р о́рш

Окнаш ончалым –
чылтак орым:
Вондер молан коеш чеверын?
Ах, тиде о́рш
чодыра гыч толын
Да кадыртен тарай гай

ОНЖЫМ.

Анжелика БУЛЫГИНА.
У Торьял школ.

Йонгалт, шочмо йылме!

Мый марий улам, марла кутырем. Школна марий шўлышан, туштат марла мутланена. Марий йылме ден литературым куанен тунемына. Нине предмет-влакым З.Ф.Богданова вўда. Ўмаште школыштына С.Чавайнын, Я.Шкетанын, В.Ивановын лўмгечыштлан пўлеклалтше мероприятийла эртаралтыныт. Тунемше-влак конкурслашке да викторинылашке ушненыт. «Марла чын возена» тўшка диктантым возенна. Уш-акылнам олимпиадылаште тергена.

Мый марий улмем деч нимыняр ом вожыл. Мўнгешла, кугешнем. Школысо да районысо конкурс ден мероприятийлаште марла мурем, куштем, почеламутым сълнын каласкалем. Тек йонгалтеш марий йылмем, тўням волгалтарен!

Анжилина ЧУЛКОВА.

У Торьял, Кузнеч.

6

Педагогике науко кандидат, кўшыл катэгориян туныктышо, Россий Федераций общий образованийын почётан пашаенже, Йошкар-Оласе 21-ше номеран Семёновка школышто кугыжаныш марий йылме да ИКН уроклан

вўдышö **О.Н.ВАСЕНИНА** ямдылен.

Айдемын уш-акылже да технике

1

Яра верлаш келшыше шомаклам возыза.

Тўняште _____ профессий уло. Мыланем _____ профессий келша. Тений _____ классым тунемын пытарем. Экзаменым кучымеке, _____ тунемаш пураш шонем. Сандене сайын _____ тыршем.

3

Чын вашмутым ойыро.

- XXI курымышто илышышке мо шын-даралгеш?
а) принтер;
б) компьютер;
в) сканер.
- Билл Гейтс мом шонен луктын?
а) компьютерым;
б) ноутбукым;
в) планшетым.

2

Интернетым чын кучылт моштыман. Правил-влакым руш йылмышке кусарыза.

- ◆ Шке адресетым да телефон номеретым палыдыме еглан ит ойло да ит возо.
- ◆ Интернет гоч палыме лийме ег деке унала каяш ит тошт. Вашлияшак кутырен келшеда гын, калык коштмо верыште вашлийза.
- ◆ Шке логин ден паролетым нигöлан ит ойло, интернетыш ит лук.
- ◆ Интернет гоч лўдыктылыт гын, ача-аватлан каласе. Уда уверлам колтылыт гын, шке гыч нимогай ошкылым ит ыште.

4

Калыкмут-влакым руш йылмышке кусарыза да шке гыч ешарыза.

- *Шинчымашет уке гын, пашаштат ўшан уке.
- *Тунемдыме киен кодеш, тунемше ончыко кая.
- *Ешартыш шинчымаш шинчам ок шўтö.
- *Уш – оза, шинчымаш – уна.
- *Молан тунемметым ит ойло, мом пален налметым ойло.

5

Йодышлан вашмутым пуыза.

Школыштыда мыняр информатике кабинет уло?

Кабинетыште могай технике уло?

Информатике урокышто мом ышташ туныктат?

Информатике урок молан полша?

Ончыкыжым илышетым информатике дене кылдаш шонет мо?

6

Ойсавыртыш-влакым мучашлыза.

Йолташем пограничник лийнеже, садлан _____ . Кадет-влак парашют дене тöрштылаш шонат, садлан _____ . Кызыт Россий армийыште служитлыше-влак тўрлö у техникым кучылтыт, садлан _____ . Миша йолташемдын тазалыкше начаррак, туге гынат _____ .

7

Йодышлан вашмутым пуыза.

Армийыш каяш кумылет уло?

Могай войскам ойырет ыле?

Армийлан кузе ямдылалтат?

Кызыт армийыште техникын верже могай?

8

Марий Эл Республикысе кўшыл тунемме төнеж-влак нерген кўчыкын палдарыза.

Поволжский кугыжаныш технологический университет	Марий кугыжаныш университет

9

Серызе Шабдар Осыпын ушан ойжым лудса. Шке шонымыдам возыза.

Рвезе илыш – мотор пагыт. Айдеме мо сайым ышта гын, рвезе годым ышта. Те ончыкылык калык улыда, садлан мом ыштеда гын, иккаландак лиеш. Эре тошто селын илаш огеш лий.

Елена САУТОВАН сүретше. Медведево, Руэм.

Айста модына

Кө писырак ?

Йоча-влак кок командылан шелалтыт. Йыгыре шогышо кок йочан кидыштым ваш кылдат. Нунын задачышт – кылдыме кид дене кагаз ластык гыч чумыркам ышташ, тудым тасма дене пүтыралаш да бантым кельштараш. Көн командыже писынак ышта – тудо сена.

Поро лум янлык

Теле пагыт юзо шўлышан. Южгунам пўртўсыштў улмо годым йомак тўняш логалмыла чучеш. А кунам йомакысе герой-влакым кучен ончаш лиеш – тидыже нимо дене танастараш лийдыме куан. Медведево район Аксарка ялыште илыше А.В.Гурьянован суртшым нигō эртен огеш кай. Капка ончылныжо шке кид дене ыштен шогалтыме лум мōчōр-влак, Йўштō Кугыза ден Лумўдыр, дракон пуйто кажныжын лишеммыжым вучат.

– Лум гыч фигур-влакым кокымшо ий ыштем. Ик йомак персонажым ненчаш 2-3 шагат кўлеш. Сōрастараш, чиялташ пелашем ден ўдырем полшат. Тиде паша чонемлан келша, куаным конда, – ойла мастер кидан Алина Валерьяновна.

Озавате деке унала толшо София Ионован (снимкыште) дракон орыктарен. Тудын шонымыж почеш ты янлык кугу да шучко. А теве лум гыч ненчыме дракон ўдырлан моткоч порын чучын.

В.МАМАЕВА.

Мастар кид

20 январь – Пингвинын кечыже. Кленча гыч тиде кайыкым ыштыза.

Фотом еш архив гыч налме.

Телым пыл мардеж ваштареш кая гын, лум лиеш.

Калык пале.

М.ШКЕТАН ЛҮМЕШ МАРИЙ КУГУЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

МЫЙ ПӨЛЕКЛЕМ БИЛЕ...

27/01
16:00

Вячеслав Абукаев-Эмгакым шарныме лүмеш концерт

12+ ПУЛКЛИМ-СКАЯ КАРТА 78-13-78

Палаш онгай

Пингвин-влак тура веле коштын кертыт, тыгодым кўчык ошкылым ыштат. Писын каяш кўлеш гын, нуно мўшкырыш возыт да мунчалтат. Вўдыштō кум арня ийын кертыт. Императорский урлык пингвин-влак кочде индеш арня илен кертыт.

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» савыктыш пōрт» КАУ.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовой коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийшытже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьшыте пуымо.

0+

Печатьш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлō лийын кертыт. Серыш-влак мōнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ. Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Редакцийын да издательнын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалыкше урем, 20-шо пōрт.Тел. 8(8362) 45-22-82.

https://vk.com/yamde_lii
https://t.me/yamedelii
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru (документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru (автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.pф

Газетым редакцийшыте погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем,112.

Ульяна ШАРАБУЕВА.
Шернур посёлко.

Яна ГЕРАСИМОВА.
Марий Турек посёлко.

Полина НИКИТИНА.
Кужэнгер, Шўдымарий.

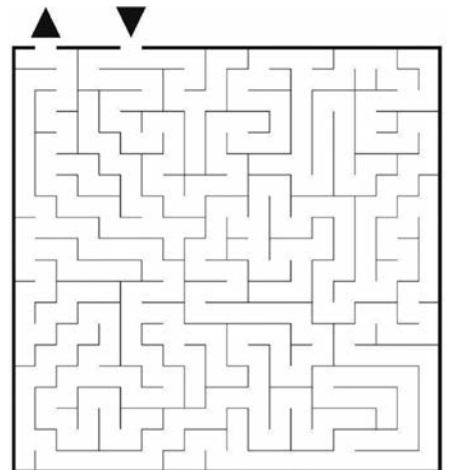
Судоку

8	6		3		9
	4		1		6 8
2		8 7			5
1	8		5	2	
	3	1		5	
7	5		3	9	
	2 1		7		4
6			2	8	
	8 7	6	4		3

$$6 - 5 = 4$$

Ик шырпым верже дене
вашталтен, чын вашмутым
ыштыза.

Эчан математике дене
тестым возен. Тушто 20
задаче лийын. Кажне чын
вашмутлан 3 баллым
налын. А йонгылыш вашеш-
тымылан але вашмутым
пудымылан 5 балл
корандалтын. Эчан 20
баллым поген. Тудо
мынар задачым чын
решатлен?

Лабиринтым эртыза.
Кайыме «корным» чиялтыза,
могай сўрет лектеш!

Шемемдыме
клеткылаште
мом возымо,
палыза.

Мут-влакым марлашке кусарыза.
1.Птица. 2.Петух. 3.Нога.
4.Кошка. 5.Ползать. 6.Пень.
7.Рябчик. 8.Огород. 9.Ташить.
10.Небо. 11.Клён. 12.Зима.
13.Орёл. 14.Город.

Никита ХАЛТУРИН.
Советский, Ёрша.

Сўретче могай йонгылышым ыштен?
Палемдыза.

Интернетысе сўрет-влакым кучылтмо.